

Inbjudan till samverkan i 2017 års SOM-undersökningar

SOM-institutet bjuder in forskare och forskningsprojekt till samverkan i 2017 års SOM-undersökningar. Sista dag för ansökan är *måndagen den 24 april*. Ansökan görs via SOM-institutets hemsida (www.som.gu.se/samverkan). Under 2017 genomförs tre parallella undersökningar: den nationella SOM-undersökningen, den västsvenska SOM-undersökningen och SOM-undersökningen i Göteborg. SOM-undersökningarna erbjuder på så sätt möjligheter för forskare att genomföra medborgarstudier på nationell, regional och lokal nivå.

SOM-institutet är en del av den nationella forskningsinfrastrukturen och fungerar som en oberoende undersökningsorganisation vid Göteborgs universitet. I över 30 år har SOM-institutet genomfört årliga riksrepresentativa frågeundersökningar bland boende i Sverige. Syftet med undersökningarna är att systematiskt studera allmänhetens vanor och attityder inom samhälle, politik och medier. SOM-institutet strävar efter att kombinera närhet till den internationella forskningsfronten med stark närvaro i svensk samhällsdebatt.

Att samverka med SOM-institutet

SOM-undersökningarna gör det möjligt för enskilda forskare och forskningsprojekt att delta med frågor i stora representativa medborgarundersökningar av hög kvalitet. SOM-institutet ansvarar för att planera och genomföra fältarbetet i enlighet med de bästa tillgängliga kunskaperna om surveymetodik. Arbetet med att fastställa frågeinstrumenten sker i dialog mellan forskningsprojekten och SOM-institutets undersökningsledning. Pretester av nya frågeinstrument genomförs löpande i samverkan med opinionslaboratoriet LORE. SOM-institutet svarar för den slutgiltiga versionen av frågeformulärens innehåll.

SOM-institutet strävar efter att bygga långsiktig forskningssamverkan för att mer effektivt kunna knyta forskare och forskargrupper till datainsamlingsarbetet, seminarieverksamheten och publikationerna. Samverkande forskare får tillgång till ett stort antal bakgrundsfrågor och generella samhällsindikatorer (t ex mellanmännisklig tillit, medievanor, fritidsaktiviteter och politiska preferenser) kompletterade med registerdata. Samverkan med SOM-institutet ger forskare exklusiv tillgång till de data som samlats in med projektens egna frågeinstrument. Ett år efter fältarbetets slut deponeras data vid Svensk Nationell Datatjänst och görs därmed tillgängliga för studenter och andra forskare.

Om SOM-undersökningarna 2017

Datinsamlingen för SOM-institutets undersökningar sker varje höst genom postenkäter som sänds ut till stora sannolikhetsurval av befolkningen i åldrarna 16–85 år. Vi erbjuder även respondenterna en möjlighet att besvara enkäten på webben.

Årets SOM-undersökningar går i fält i september och pågår under hösten och vintern. Under den perioden genomförs en rad påminnelseinsatser för att säkerställa högsta möjliga datakvalitet. En detaljerad metodöversikt över SOM-undersökningarnas genomförande ges i boken *Ekvilibrium* (2016; red: Jonas Ohlsson m.fl.). All dokumentation av SOM-undersökningarna, inklusive metodrapporter och formulär, finns tillgängliga på SOM-institutets hemsida www.som.gu.se.

Den nationella SOM-undersökningen 2017. SOM-institutets nationella undersökningar har genomförts sedan 1986. Undersökningen omfattar hela Sverige och genomförs som flera parallella editioner med delvis olika frågesammansättningar. För varje edition dras ett slumpmässigt befolkningsurval om 3 400 personer.

Den västsvenska SOM-undersökningen 2017. SOM-institutet har genomfört årliga regionala undersökningar i Västsverige sedan 1992. 2017 års undersökning inkluderar ett slumpmässigt befolkningsurval om 6 000 personer i Västra Götaland och Kungsbacka kommun.

SOM-undersökningen i Göteborg 2017. Sedan 2016 genomför SOM-institutet en ny serie frågeundersökningar i Göteborgs kommun med syfte att undersöka utvecklingen i storstadsregionen. Undersökningen har ett slumpmässigt befolkningsurval om 5 000 personer.

Undersökningar via webbpanel

Forskargrupper inom många discipliner har idag ett växande behov av paneldata och möjligheter att genomföra experiment. Med start i år kan SOM-institutet även erbjuda forsknings-samverkan genom *Medborgarpanelen* vid Göteborgs universitet som drivs av Opinionslaboratoriet LORE (Laboratory of Opinion Research) och som är Sveriges största akademiskt styrda webbpanel. *Medborgarpanelen* lämpar sig framförallt för undersökningar som följer grupperns åsikter eller beteende över en viss tidsperiod, genom att tillfråga samma personer via webb-enkäter vid upprepade tillfällen (så kallad paneldata). Den lämpar sig också för experiment-studier som bland annat kan undersöka hur människor reagerar på olika typer av information, eller för de som vill undersöka specifika delpopulationer som till exempel människor som har barn i en viss ålder eller som har vissa åsikter eller värderingar. *Medborgarpanelen* består i dagsläget av drygt 55 000 aktiva deltagare.

För mer information om forsknings-samverkan med *Medborgarpanelen*, kontakta forsknings-ledare Johan Martinsson: johan.martinsson@pol.gu.se eller 0704-660 435.

Kostnader för samverkan

Samverkan i SOM-undersökningarna omfattar ett samverkansbidrag som täcker kostnaderna för datainsamling från ax till limpa. Det inbegriper etikprövning hos den regionala etikprövningsnämnden, undersökningsledning, datainsamling, kodning, färdigställande av data, utvärdering och dokumentation av undersökningen samt framtidssäker deponering av data i Svensk Nationell Datatjänsts arkiv.

Exakt kostnad för samverkan beräknas med hänsyn till frågeinstrumentens omfång och utrymme. Som exempel kan nämnas att ungefärlig nettokostnad för ett frågebatteri om fem frågeitems med stängd svarsskala (motsvarande omkring ¼ formulärsida i A4) uppgår till mellan 40 000 och 50 000 kr. Frågor med öppna svarsalternativ medför extra kostnader för inskrivning av textsvaren. Samverkansbidraget omfattar inte konstruktion, anpassning eller ev. pretestning av helt nya (dvs. i SOM-undersökningarna ej tidigare validerade) frågeinstrument. För framtagande av nya frågor utgår ett kostnadstäckningsbidrag om maximalt 15 000 kr per fråga/frågebatteri.

Tidsplan för SOM-undersökningarna 2017

- **24 april 2017:** deadline för ansökan om forskningssamverkan. Ansökan görs via SOM-institutets hemsida (www.som.gu.se/samverkan). *OBS! Ansökningar som inkommer efter den 24 april kommer inte att behandlas.*
- **12 maj 2017:** definitivt besked från SOM-institutet om samverkan.
- **15 maj till 30 juni 2017:** SOM-institutet arbetar med att fastställa nya frågeinstrument. Arbetet sker i dialog med de samverkande forskningsprojekten.
- **7 augusti till 18 augusti 2017:** frågeformulären spikas.
- **4 september 2017 till 31 januari 2018 (ca):** SOM-undersökningarna är i fält.
- **Hösten 2017:** kontrakt skrivs med samverkande projekt.
- **28 februari 2018:** datafil och kodbok levereras till ansvarig forskare för samverkande projekt.
- **Mars 2018:** SOM-institutets årliga utvärderingskonferens, dit de forskare som är knutna till samverkansprojekten bjuds in. Vid konferensen görs en grundlig genomgång av frågor kopplade till metod. Där presenteras också projekt och frågeställningar tillsammans med de första analyserna av data från 2017 års SOM-undersökningar. Konferensen resulterar i validerade datamängder och publiceringsplan.
- **Mars 2019:** data från SOM-institutets undersökningar 2017 görs tillgängliga för forskare och studenter genom Svensk Nationell Datatjänst (www.snd.gu.se).

Ansökan och kontaktuppgifter

Ansökan om forskningssamverkan i 2017 års SOM-undersökningar görs via ett webbformulär på SOM-institutets hemsida (www.som.gu.se/samverkan) senast den 24 april.

I ansökan anges:

- 1) forskningsprojektets övergripande syfte och frågeställningar,
- 2) förslag till konkreta enkätfrågor/frågeinstrument (eller utkast till sådana), samt
- 3) information om vilka övriga variabler (bakgrundsfrågor) som projektet behöver och vilken typ av analyser som planeras.

SOM-institutet förbehåller sig rätten att inte behandla ansökningar som är ofullständiga eller som inkommer efter deadline den 24 april. Endast ansökningar som lämnats in via ovan nämnda webbformulär kommer att behandlas.

Om du har frågor om 2017 års SOM-undersökningar är du välkommen att kontakta någon av oss! Tidigare formulär, kodböcker och publikationer finns tillgängliga på hemsidan www.som.gu.se.

Med hälsningar från SOM-institutet

Henrik Ekengren Oscarsson
Professor
Föreståndare för SOM-institutet
031-786 4095
henrik.oscarsson@som.gu.se

Jonas Ohlsson
Fil. dr, undersökningsledare
Projektledare för den nationella SOM-undersökningen 2017
031-786 6125
jonas.ohlsson@som.gu.se

Ulrika Andersson
Docent, undersökningsledare
Projektledare för den västsvenska SOM-undersökningen 2017
031-786 4974
ulrika.andersson@som.gu.se

Maria Solevid
Fil. dr, undersökningsledare
Projektledare för SOM-undersökningen i Göteborg 2017
031-786 1844
maria.solevid@som.gu.se